

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 12P/52/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214215738
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Bíróová
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2014:2214215738.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda v konaní pred sudkyňou JUDr. Evou Bíróovou vo veci starostlivosti súdu o maloletú V. A., J.. XX.XX.XXXX, maloletého K. A., J.. XX.XX.XXXX a maloletú N. A., J.. XX.XX.XXXX, deti v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, odbor sociálnych vecí, deti rodičov: matka - N. G., J.. XX.XX.XXXX a otec - K. A., J.. XX.XX.XXXX, všetci bytom O. N., H. U. XXXX/XX, za účasti Okresného prokurátora v Dunajskej Strede, o návrhu kolízneho opatrovníka na nariadenie ústavnej starostlivosti takto

rozhodol:

Súd maloletú V.Á. A., J.. XX.XX.XXXX, maloletého K. A., J.. XX.XX.XXXX a maloletú N. A., J.. XX.XX.XXXX z v e r u j e do ústavnej starostlivosti, počnúc dňom doručenia tohto rozsudku.

Ústavná starostlivosť sa bude vykonávať nad deťmi v Detskom domove Jelka, Dom Dobrého pastiera, Hlavná 159/2, Jelka.

Otec je povinný platiť na výživu mal. V.U., mal. K. a mal. N. na každého sumu vo výške 30% zo sumy životného minima pre nezaopatrované dieťa určené v ustanovení § 2 písm. c/ zákona č. § 601/2003 Z. z. v platnom znení na účet ústavu, v ktorom sú deti umiestnené, vždy do 25. dňa mesiaca vopred, počnúc dňom doručenia tohto rozsudku.

Matka je povinná platiť na výživu mal. V.Á., mal. K. a mal. N. na každého sumu vo výške 30% zo sumy životného minima pre nezaopatrované dieťa určené v ustanovení § 2 písm. c/ zákona č. § 601/2003 Z. z. v platnom znení na účet ústavu, v ktorom sú deti umiestnené, vždy do 25. dňa mesiaca vopred, počnúc dňom doručenia tohto rozsudku.

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Písomným podaním zo dňa 30.06.2014 podal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately („navrhovateľ“) správu o vykonávaní dohľadu nad výchovou rodičov o maloleté deti, uloženého nariadeného rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 12P/97/2013-44 zo dňa 18.12.2013. V správe zároveň s poukazom na nedostatočnú starostlivosť rodičov, zo strany matky užívanie návykových látok a bezúčelnosť výchovného opatrenia navrhol nariadenie ústavnej starostlivosti.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ bodu 5. zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele úrad práce, sociálnych vecí a rodiny podáva návrhy na súd na nariadenie ústavnej starostlivosti alebo zrušenie ústavnej starostlivosti.

Podľa § 35 ods. 2 písm. e/ O. s. p. prokurátor môže vstúpiť do začatého konania vo veciach výchovy maloletých.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom rodičov, oboznámil sa s predloženými listinnými dôkazmi, obsahom spisu zn. 12P/97/2013 a zistil nasledovný skutkový stav veci:

Rozsudkom č. k. 12P/97/2013-44 zo dňa 18.12.2013 tunajší súd nariadil nad výchovou maloletých detí dohľad, ktorý sa mal realizovať v súčinnosti s navrhovateľom za spolupráce navrhovateľa s Mestským úradom v Dunajskej Strede. Podľa správy navrhovateľa zo dňa 30.06.2014 dohľad bol vykonávaný pravidelnými šetreniami v domácnosti rodiny, počas ktorých boli rodičia maloletých detí neustále v odpore, nie v každom prípade rodičia rodinných asistentov vpustili do domácnosti, často sa stávalo, že napriek klopaniu nikto neotváral, hoci bolo evidentné, že sa niekto v sociálnej bunke nachádza. Doposiaľ bolo uskutočnených 10 šetrení. Rodinným asistentom boli nápomocní aj terénni sociálni pracovníci mestského úradu, ktorí monitorovali rodinu a dohliadali, či je starostlivosť o maloleté deti riadne zabezpečená. Komunikácia a spolupráca s rodinou bola veľmi obtiažna. Pri každej návšteve boli maloleté deti v posteli, mívke, špinavé a málo komunikatívne. V bunke bol väčšinou neporiadok a zvyšky jedla, prípravu raňajok, prípadne iného jedla rodinní asistenti nezachytili. Zásoby jedla domácnosti neboli prítomné. Deti často pýtali jesť od terénneho sociálneho pracovníka. Rodičia napriek nariadenému dohľadu neakceptovali napomenutia či výzvy rodinných asistentov, boli slovne agresívni a vzťahovační. Rodičia s deťmi nenavštevujú pediatra, jeho predvolania matka ignorovala. Medzičasom v júni 2014 sa matke narodil mal. V., matka podpísala privolenie na osvojenie, na základe zdravotnej správy sa potvrdila po pôrode u matky prítomnosť drog. Podľa informácií matka ďalej užíva návykové látky, otec taktiež nepožíva dobrú povest', rodina má veľký dlh na nájomnom a deti vyrastajú v nepodnetnom prostredí pravdepodobne za prítomnosti patologických vplyvov. Podľa správy pediatra je starostlivosť rodičov o deti slabá a bytové podmienky nevyhovujúce. Výchovné opatrenie teda nespĺňa svoj účel, starostlivosť o maloleté deti rodičmi nie je riadne zabezpečená a je ohrozený zdravý psychický a fyzický vývoj maloletých detí.

Podľa pripojených záznamov zo šetrenia výchovného prostredia v júni 2014 matka maloletých detí bola gravidná, gynekológa však nenavštevovala, k tehotenstvu mala ľahostajný prístup, otec maloletých detí žil v spoločnej domácnosti s inou ženou, očakávali narodenie ich spoločného dieťaťa. Na konzultácii v kancelárii úradu práce sa matka správala agresívne. Otec 1-krát do týždňa deti navštevoval, ale na ich starostlivosť a stravu neprispieval.

Zo správy pediatra MUDr. Sarolty Dósa z 30.09.2014 vyplýva, že maloletá N. bola v ambulancii naposledy v máji 2012 na preventívnom vyšetrení a očkovaní, na preventívnu prehliadku vo veku troch rokov ju rodičia nepriviezli, maloletý Pavol navštívil ako chorý ambulanciu naposledy v októbri 2009, na preventívnej prehliadke a očkovaní bol v januári 2014, maloletá V. sa dostavila do ambulancie s otcom v septembri 2014 na kontrolu, potrebovala potvrdenie do školy, vtedy absolvovala aj preventívne vyšetrenie. Podľa správy sa rodičia o deti málo starajú, ak sú aj choré, nepriviezli ich na vyšetrenie, na preventívne vyšetrenia ich rodičia privedú až po opakovaných vyzvaniach. Málo stimulujúcim rodinným prostredím sú deti mierne psychické retardované.

Otec s návrhom umiestniť deti do ústavu nesúhlasil, poukázal na to, že o deti sa riadne starajú a poskytujú im v starostlivosti štandard, aké majú iné deti. Pre deti varia. Podľa neho sa deti v domove nebudú mať lepšie, než doma. V súčasnosti už tretí týždeň bez zmluvy pracuje na skúšku, pokiaľ s ním bude uzavretá pracovná zmluva, mohol by mať príjem 350 eur mesačne. Má ďalšie vyživovacie povinnosti, okrem V.I, K. a N. ku H. a G..

Matka sa vyjadrila k návrhu taktiež nesúhlasne s tým že sa o deti riadne starajú a nechápe, prečo si sociálni pracovníci myslia iné. Jej príjmom sú prídavky na tri deti vo výške 70 eur mesačne, má celkom 7 vyživovacích povinností - okrem V., K. a N. k dvojčikám O. a N., V. a H.. Je nemajetná. Poprela informácie po tom, že by sa živila prostitúciou a užívala návykové látky.

Kolízny opatrovník sa vyjadril, že rodina nie úplne dysfunkčná a preto dostala šancu zabezpečovať riadnu starostlivosť o deti vrátane stravovania bez návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Rodičov viackrát pozývali do úradu na pohovor, nakoľko majú záujem preskúmať duševný a citový vývin detí s poukazom na prostredie, v ktorom vyrastajú, ale rodičia na žiadny termín doposiaľ nereagovali. K tomu predložil správu zo dňa 23.09.2014, podľa ktorej sa maloleté deti počas osobných návštev v rodine nikdy nenachádzali v priamom ohrození, ktoré by si vyžadovalo okamžité umiestnenie do ústavného zariadenia. Na deťoch neboli pozorované podliatiny alebo zranenia, prípadne evidentné zanedbanie po fyzickej stránke, boli však zistené nedostatky v zdravotnej starostlivosti - boli choré, prechladnuté alebo mali na sebe vyrážky, pričom rodičia pediatra s nimi nenavštívili. Výchovné opatrenie bolo vyhodnotené ako neúčinné z dôvodu neustálej prítomnosti drog u matky, pričom otec detí medzičasom matku opustil a žil s novou partnerkou a tiež z dôvodu nespolupráce rodičov s navrhovateľom a obvodným pediatrom. Medzičasom sa otec vrátil do spoločnej domácnosti k matke a deťom, správa sa však impulzívne a arogantne, čo brzdí prácu rodinných sociálnych pracovníkov. V septembri 2014 pri šetrení v rodine bol prítomný s dvoma maloletými deťmi brat matky, podľa jeho udania matka s otcom išli lekárovi s maloletou V. a následne mali záujem navštíviť aj školu, ktorú mal. V. v nultom ročníku navštevuje. Na termín psychologického pohovoru s deťmi a rodičmi sa rodičia s deťmi nedostavili s výhovorkou, že prší a, že je skoro, nechcelo sa im vstávať. Miera ohrozenia detí bola posúdená podľa 1. sociálno-ekonomických podmienok rodiny (rodina má síce kde bývať, ale má dlhy na bývaní, po finančnej stránke nie je zabezpečená, nakoľko matka poberá iba prídavky na deti, rodičia nemajú vybavenú dávku v hmotnej núdzi a žijú iba z príležitostných brigád), 2. aktuálneho stavu a vývinových podmienok (aktuálny stav detí hodnotí celkovo ako dobrý, ale absentuje pravidelná varená strava domácnosti a nedostatočná zdravotná starostlivosť) s tým, že 3. rozumový a citový vývin detí nie je toho času preskúmaný a sociálny a morálny vývin vzhľadom na prostredie nie je dobrý. Rodičia evidentne nechcú stratiť možnosť o deti sa starať, ale navrhovateľ bude žiadať ich odňatie, pokiaľ nenaplnia očakávania navrhovateľa (posúdenie rozumového a citového vývinu detí, zabezpečenie pravidelnej stravy a zdravotnej starostlivosti).

Zo správy základnej školy v Dunajskej Strede zo dňa 03.11.2014 bolo zistené, že mal. V., žiačka 0. triedy od 10.10.2014 nenavštevovala vyučovacie hodiny, pričom o dôvode rodičia triednu učiteľku ani školu neinformovali, nereagovali na telefonáty, ani na upozornenie o nebdalej školskej dochádzke. Pokiaľ sa žiačka na vyučovanie dostavila, bola vhodne oblečená a mala základné školské pomôcky a pribalenú desiatu. Matka je menej starostlivá, komunikácia je úspešnejšia s otcom.

Podľa úradného záznamu o návšteve mal. V. a mal. K. zo dňa 11.11.2014 sa mal. V. nachádza v pásme mentálneho postihnutia, zadaným jednoduchým úlohám nerozumela, bola negativistická, malo komunikatívna a nechcela spolupracovať. V jej prípade je potrebné neurologické vyšetrenie. Maloletý K. bol komunikatívny, chýbajú mu však rečové zručnosti a vyjadrovanie, kresba tváre a celkové kresby mal na veľmi slabej úrovni, vedel však označiť a menom pomenovať osoby zo svojho okolia (mama, otec). V jeho prípade je nutné logopedické vyšetrenie. Hygiena oboch detí bola na veľmi zlej úrovni, viditeľná zanedbanosť. Matka počas vyšetrenia nespolupracovala, nechcela dcére pomôcť a poslala mal. K.. Počas vyšetrenia sa dostavil aj otec maloletých detí, s ktorým sa matka pohadala a ten následne odišiel. Psychologička uzavrela vyšetrenie s tým, že deti nemajú zabezpečené podmienky pre zdravý psychický, fyzický a sociálny vývin. Na záver poukázal navrhovateľ na to, že bez jeho nátlaku a asistencie doprovodu na predmetné vyšetrenie by sa matka nedostavila.

Kolízny opatrovník s poukazom na ostatnú správu o vykonanom pohovore s deťmi, výsledky zasadnutia na ich oddelení so zúčastnenými stranami a na záujem všetkých troch maloletých detí navrhol ich umiestnenie do ústavnej starostlivosti. Zástupca okresného prokurátora sa pripojil k návrhu kolízneho opatrovníka.

Podľa § 54 ods. 1, 2, 4, 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa. Súd môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti súd vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby maloletého dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové

pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30%

zo sumy životného minima na nezaopatrované neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. (§ 62 ods. 1 až 5 zák. o rodine)

Rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. (§ 63 ods. 1 zák. o rodine)

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. (§ 75 ods.1 zák. o rodine)

Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov. (§ 78 zák. o rodine)

Výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. (§ 76 ods. 1 zák. o rodine)

Podľa § 2 písm. c/ zák. č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v platnom znení (od 01.07.2013) sa za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, považuje suma alebo úhrn súm 88,82 eur mesačne, ak ide o nezaopatrované dieťa.

Minimálna výška výživného (na jedno dieťa) takto predstavuje v súčasnosti 27,13 eur mesačne.

Podľa § 5 ods. 1 tohto zákona sumy uvedené v § 2 sa upravia vždy k 1. júlu bežného kalendárneho roka.

Právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. (§ 77 ods. 1 zák. o rodine)

Vyhodnotením vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že starostlivosť rodičov o maloleté deti vo veku 6 a pol, 5 a pol a necelé 4 roky je absolútne nedostatočná, deti nemajú základné hygienické návyky, pravidelný denný režim a program, denne varenú stravu, rodina nie je finančne zabezpečená. Preto je jednoznačne v ich záujme umiestnenie do ústavnej starostlivosti, kým rodičia nepreukážu zmenu svojho správania a životosprávy, čo sa týka najmä matky, že sú dostatočne zodpovední voči svojim deťom a zmenu v ich prístupe k starostlivosti a budúcnosti ich maloletých detí a že zabezpečili vyhovujúce výchovné prostredie, v ktorom sú schopní postarať sa a vychovávať svoje deti a zabezpečiť im aspoň základné odôvodnené potreby. Keďže neboli zistené žiadne osoby, vhodné k prevzatíu detí do svojej starostlivosti, súd rozhodol o ich umiestnení do ústavu. Vyživovacia povinnosť rodičov k maloletým deťom naďalej trvá. Súd s prihliadnutím na zárobné a majetkové pomery rodičov rozhodol o výške výživného na hranici zákonom určenej minimálnej výšky výživného, ktorá v súčasnosti predstavuje 27,13 eur mesačne na jedno dieťa.

Podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Krajský súd v Trnave cestou tunajšieho súdu.

Rozsudky odsudzujúce na plnenie výživného sú predbežne vykonateľné.

(§ 162 ods. 2 O. s. p.)

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti

ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 205 ods. 1, 2 O. s. p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie,

oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995

Z. z. (Exekučný poriadok)